

[ASSAIG](#)

Signar la memòria i l'aventura de caçar cançons

Montse Ginesta publica 'L'aventura de recollir aquelles velles i extraordinàries cançons' (PAMSA), un recull de memòries sobre l'escriptura de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya

— **Sergi Saranga i Reguera**
 Editor i redactor
 @SergiSaranga

14/12/2023 [Resenyes Faves #200](#)

Quan cau la nit i la mainada s'ha cansat de fer els deures, l'avi canta una cançó de pandero sota la llum del porxo. És una veu aspra i dèbil, ningú el segueix excepte la nena menuda, qui dolçament recull la tradició i la manté viva. La pel·lícula és *Alcarràs*, i el fragment és un quadre de costums que sembla d'una altra època. Potser amb el mateix esperit romàntic de recuperar els orígens, una trentena de musicòlegs, filòlegs i folkloristes es van lligar bé les espadenyes per “caçar” les cançons que conformarien l'**Obra del Cançoner Popular de Catalunya**. A *L'aventura de recollir aquelles velles i extraordinàries cançons*, de **Publicacions de l'Abadia de Montserrat** (PAMSA), **Montse Ginesta** (Seva, 1952) recopila les memòries d'aquells detectius rústics que, gràcies al mecenatge de **Rafael Patxot** i la direcció tècnica de l'**Orfeó Català**, van deixar-se la pell (i el fonògraf) per reunir la música dels pobles catalans de principis del segle XX.

Joan Tomàs recollint la música del flautí de Bonaventura Gili Reig (a) Ventura, 1927 | Fons Joan Tomàs Parés

Aquests contes d'anècdotes entranyables i de cançons verdes i religioses respiren la misèria rural, el menyspreu a la pròpia cultura, els merders de cada família i l'amabilitat i la rauxa dels qui han conviscut amb la pobresa. Noms com **Pere Bohigas**, **Mossen Higiní** o **Maria Carbó** no només van deixar una empremta inesborrable en el territori, van retre homenatge a tots els valents caritatius que els van obrir les portes del veïnat. Passant per la Conca de Tremp o la Ribera del Sió, les memòries de la terra descriuen amb mà de mestre l'obsessió catalana de rescatar un patrimoni que es perd. Són unes memòries que parlen dels altres, d'en “Barrambola” d'Olot, que volia rebre més peles per les seves cançons; de la “Rosella”, qui cantava la “Blancaflor” amb un “lèxic pintoresc a desdir”; d'en Xic Rodet o d'en Joan Roig “el Nan”, qui mai havia estudiat música i era tot un home orquestra.

Mirem-nos-ho des d'un altre prisma: al principi de *Cold War*, dos directors de música recorren els camps de Polònia per recollir la música popular del país i cantar-la amb un cor per ordre de l'Estat. Com diuen **Arthur Knevett** i **Vic Gammon**, va ser **Herder** qui va encetar aquesta febre amb el seu *Volkslieder*, va ser **Cecil Sharp** qui va seguir els seus passos per rescatar la *folk song* anglesa, va ser la por, l'angúnia de perdre aquella joia terrosa que la modernitat volia passar per les armes. En un context d'humiliació i derrota, **Wai-Chung Ho** afirma que la Xina moderna havia de compondre la seva música i proporcionar-la a les escoles per unir a la població seguint els principis de **Sun Yat-sen**: nacionalisme, democràcia i benestar social. És a dir, els Tres Principis del Poble. No, definitivament no es tracta d'un simple llibre “provincià” o “de pagesos”. És una fotografia d'un àlbum històric que es diu Nacionalisme, un relat sobre com es va convertir en la força gravitatòria que coneixem.

Palmira Jaquetti. |

Són “cançons poca-soltes de collir olives” bramava en Roget de l'Alt Empordà. La moda era als Estats Units. I amb aquestes paraules podríem imaginar-nos una Obra del Cançoner Popular de Catalunya com una peça de luxe perfumada en una vitrina d'*art déco*, maquillant la realitat més bruta (que així són les arrels) per fer creure que la cultura ha de ser neta, urbana i actual, perquè necessita ser moderna. “La ciutat absorbeix ja de lluny,” escriuen **Palmira Jaquetti** i **Enric d'Aoust**, “representa tota la nostra vida, però ara venim de la muntanya i ens adonem que hi hem començat la nostra vida nova, i que n'hi deixem un tros”.

EXTRET:

Saranga i Reguera, Sergi. (14/12/2023). *Signar la memòria i l'aventura de caçar cançons*. Núvol.
<https://www.nuvol.com/llibres/assaig/signar-la-memoria-i-l-aventura-de-cacar-cancons-357714>